

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 63

14.12.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 7000 მ³ მოცულობის (მიწისზედა) ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელი და მისამართი: შპს „იბეროილი“, ქ. თბილისი, სამგორის რაიონი, ივანე იუმაშევის ქუჩა, N 13ე;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი, იუმაშევის ქუჩის მიმდებარედ, (მიწის ნაკვეთის ს/კ N 01.19.26.005.015);

სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი: შპს „ჯეოკონი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „იბეროილის“ მიერ წარმოდგენილია ქ. თბილისში 7000 მ³ მოცულობის (მიწისზედა) ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია, ქ. თბილისში, იუმაშევის ქუჩის მიმდებარედ, შპს „იბეროილის“ საკუთრებაში არსებულ 5 702 კვ.მ ფართობის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ N 01.19.26.05.015) 7000 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა და ექსპლუატაცია. საწარმოს ძირითადი მიზანია, ნავთობპროდუქტების მიღება რკინიგზის ცისტერნით, შენახვა სარეზერვუარო პარკში და მომხმარებელზე რეალიზაცია.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნავთობპროდუქტების საცავის და დამხმარე ინფრასტრუქტურის მშენებლობისათვის საჭირო ფართი 2340.0 მ²-ია. საკვლევი ტერიტორიიდან უახლოესი დასახელება - ქ. თბილისში მდებარე სერგო გუჯეჯიანის ქუჩაა, რომელიც განთავსებულია ამ ტერიტორიის სამხრეთ-დასავლეთის მიმართულებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე მინიმალური მანძილი შეადგენს 460 მ-ს. ამასთან, საპროექტო ტერიტორიის ელექტრონული გადამოწმებით დადგინდა, რომ 300 მეტრის მანძილზე, ჩრდილო-აღმოსავლეთით ფიქსირდება (სავარაუდო საცხოვრებელი) შენობა-ნაგებობები, რომელთა ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას. საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი მდ. ლოჭინი დაშორებულია 2,80 კმ-ით. ნავთობპროდუქტების საცავის ტერიტორიიდან ჩრდილოეთით დაახლოებით 0,780 კმ-ში გადის კახეთის გზატკეცილი, ხოლო დაახლოებით 40 მეტრში გადის რკინიგზა. საპროექტო პერიმეტრიდან 500 მეტრის რადიუსში განთავსებულია და ოპერირებს საპროექტო საქმიანობის ანალოგიური ტიპის/ფუნქციის ობიექტები, მათ შორის: : სს „ვისოლ პეტროლიუმ ჯორჯიას“ ორი

(დასავლეთის მხარეს - 186 მეტრში; სამხრეთის მხარეს - 194 მეტრი), შპს „იბერიოლის“ (74 მეტრში) და შპს „გ.მ. ჯგუფის“ (230 მეტრში) ნავთობპროდუქტების საცავები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე სახიფათო გეოლოგიური პროცესები არ ფიქსირდება. გრუნტის წყალი დაძიებულ (გაყვანილ იქნა 2.0-დან 5.0 მ-დე სიღრმის 6 შურფი) სიღრმემდე არ დაფიქსირებულა. ტერიტორიის მცირე ნაწილი გამწვანებულია მწვანე ნარგავებითა და ბალახის გაზონით. პროექტით გათვალისწინებულია არსებული გამწვანების გაზონების მოწესრიგება და ხე-მცენარეების შენარჩუნება.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო ალტერნატივების ანალიზი, მათ შორის განხილულია არაქმედების ალტერნატივა, ნავთობპროდუქტების საცავების განთავსების ალტერნატივა და ტექნოლოგიური ალტერნატივები. სკოპინგის ანგარიშში განხილულია საცავის განთავსების სამი ალტერნატიული ვარიანტი (ქ. თბილისში, იუმაშევის ქუჩის მიმდებარე; ქ. თბილისში, რკინიგზის სადგური „ლილოს“ მიდებარედ; ქ. თბილისში, ლილოს დასახლება, ღლონტის ქუჩა No2-ის მიმდებარედ). შესაბამისი კრიტერიუმების, მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის, ტერიტორიის ფუნქციონალური სტატუსის, უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან მანძილის და სხვა ტექნიკური უპირატესობების, გათვალისწინებით შეირჩა პირველი ალტერნატივა - ქ. თბილისში, იუმაშევის ქუჩის მიმდებარე ტერიტორია.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად საპროექტო ნავთობპროდუქტების საცავის საერთო მოცულობა იქნება 7 000 მ³. მათ შორის: საავიაციო საწვავი TS-თვის - 3 000 მ³; საავიაციო საწვავი JET-თვის - 4 000 მ³. პროექტით გათვალისწინებულია ლითონის ვერტიკალური ცილინდრული 4 საავიაციო საწვავის რეზერვუარის მშენებლობა. მათ შორის: N1 - 1000 მ³ (800 ტონა) მოცულობის (სიმაღლე 12.0 მეტრი, დიამეტრი - 10.43 მეტრი) და სამი ერთეული (N2, N3, N4) 2000 მ³ (1500 ტონა) მოცულობის (რომელთა სიმაღლე 12.0 მეტრია, დიამეტრი - 15.20 მეტრი. N1 - 1000 მ³ და N2 - 2000 მ³ მოცულობის რეზერვუარი გათვალისწინებულია საავიაციო საწვავი TS-თვის, ხოლო ორი (N3; N4) 2000 მ³-იანი მოცულობის რეზერვუარი საავიაციო საწვავი JET-თვის. ნავთობპროდუქტების საცავი წლიურად მიიღებს და გასცემს 60 000 ტონა ნავთობპროდუქტს. მათ შორის საწარმო საავტომობილო ტრანსპორტით მიიღებს 5 000 ტონას, სარკინიგზო ტრანსპორტით 55 000 ტონას. 55 000 ტონას გასცემს საავტომობილო ტრანსპორტით, ხოლო 5 000 ტონას სარკინიგზო ტრანსპორტით. საწარმო იმუშავებს წელიწადში 365 სამუშაო დღე.

სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერებისას გამოვლინდა, რომ ტერიტორიაზე დაწყებულია საწარმოს მოწყობის სამუშაოები, კერძოდ შესრულებულია მიწის სამუშაოების ნაწილი. ადგილზე დათვალიერების დროს ტერიტორიაზე იმყოფებოდა სამშენებლო ტექნიკა და განთავსებული იყო სარკინიგზო ჩიხის მოსაწყობი ხისა და რკინის მასალა. გამოვლენილი ფაქტის შესახებ, ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში, შემდგომი რეაგირების მიზნით ეცნობა სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულებას - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს.

საპროექტო ნავთობპროდუქტების საცავის მშენებლობა მოიცავს: რკინიგზის ჩიხის, ვაგონციტერნიდან ნავთობპროდუქტების მიმღები სისტემის, ტექნოლოგიური

მილგაყვანილობისა და ვაგონცისტერნიდან ქვედა დაცლის სისტემით, ნავთობპროდუქტების მიმღები მოწყობილობის, ნავთობპროდუქტების მიმღები და გასაცემი სატუმბო სადგურების, სარეზერვუარო პარკის (3 ერთეული - 2000 მ³ მოცულობის რეზერვუარი და 1 ერთეული - 1000 მ³ მოცულობის რეზერვუარი), ნავთობპროდუქტების ავტოგასამართი კუნძულის, ავტოცისტერნებში საწვავის ზედა ჩასხმის მოწყობილობის, სანიაღვრე წყლების მიმღები-ნავთობდამჭერის, ადმინისტრაციული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების სათავსოების და სხვა ტექნიკური ობიექტების მშენებლობას. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად სარეზერვუარო პარკი იქნება მიწისზედა განლაგების. თითოეულ რეზერვუარზე გათვალისწინებულია: სასუნთქი არმატურა, სანათური, სამკრენი ხვრელი, მეხამრიდები, დამიწების საშუალებები და სხვადასხვა ხელსაწყოები. რეზერვუარების დაცვის მიზნით, წნევის არანორმირებული მომატებისას, გამოყენებული იქნება ზამბარაიანი სარქველები და ჩამკეტ-დამცავი მოწყობილობები.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, რომელიმე რეზერვუარის დაზიანების შემთხვევაში დაღვრილი ნავთობპროდუქტების ლოკალიზაციის მიზნით სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია დაღვრილი სითხის ჰიდროსტატიკურ წნევაზე გაანგარიშებული დამცავი კედელის მოწყობა. ამასთან, სარეზერვუარო პარკში გათვალისწინებულია 30 სმ სისქის წყალგაუმტარი (დამცავი) თიხის შრის მოწყობა.

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია დაახლოებით 100 მეტრის სიგრძის რკინიგზის ჩიხის (6 ვაგონი) მოწყობა. ვაგონცისტერნიდან ნავთობპროდუქტების მიღება გათვალისწინებულია ჩამოსასხმელი ესტაკადით, ვაგონცისტერნების დასაცლელად გათვალისწინებულია ქვედა დამცლელი მოწყობილობა. სათანადო რეზერვუარში ამა თუ იმ საწვავის ჩატუმბვა დარეგულირდება ურდულებით და საკეტებით. ტექნოლოგიური მილგაყვანილობა ძირითადად შესრულდება მიწისზედა გადაწყვეტით, რკინაბეტონის დაბალ საყრდენებზე, ხოლო გზების, ხოლო მოედნების გადაკვეთის ადგილას შესრულდება მიწისქვეშა გადაწყვეტით. რკინიგზის ვაგონცისტერნიდან ნავთობპროდუქტების ჩასხმა რეზერვუარებში, ხოლო იქიდან ავტოცისტერნებში გაცემა, იწარმოებს ტუმბოების საშუალებით. საპროექტო ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია სატუმბო სადგურების მოწყობა. პროექტის ფარგლებში ძირითადად გამოიყენება ელექტროძრავიანი ტუმბოები, დამზადებული სპეციალურად ნავთობპროდუქტების გადასატუმბად, ფეთქებადუსაფრთხო შესრულებით. ტუმბოები შერჩეულია ტექნოლოგიური რეჟიმების შესაბამისად. ტუმბოებიდან რეზერვუარებისაკენ მიმავალ მილზე დამონტაჟდება უკუსარქველი, რომელიც უზრუნველყოფს ტუმბოს გაჩერების შემთხვევაში სითხის უკან გამოდინების დაბლოკვას.

ნავთობპროდუქტების ავტოცისტერნებში ჩასატვირთად გათვალისწინებულია ავტოცისტერნებში საწვავის გაცემის გადახურული მოედნის მოწყობა. რეზერვუარებიდან საწვავის გასაცემი ტუმბოების მეშვეობით საწვავი მიეწოდება ესტაკადის უბანს. ესტაკადაზე მოეწყობა ავტოცისტერნებში ზედა ჩასხმის პუნქტები.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში წყალი გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო, საწარმოო (რეზერვუარების რეცხვისათვის, ტექნოლოგიური მოედნების მოსარეცხად, საწარმოო უბნების დასუფთავების, მწვანე ნარგავების მორწყვისათვის) და სახანძრო

მიზნებისთვის. საწარმოს წყალმომარაგება მოხდება ქ. თბილისის წყალმომარაგების არსებული ქსელიდან, შეთანხმებული ტექნიკური პირობების შესაბამისად. ობიექტზე ძირითადად წარმოიქმნება სამეურნეო-ფეკალური, საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლები ჩაშვება დაგეგმილია კანალიზაციის კოლექტორში, შეთანხმებული ტექნიკური პირობების შესაბამისად. საწარმოო (რეზერვუარებისა და ტექნოლოგიური მოედნების ნარეცხი წყლები) და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების შეგროვებისა და გაწმენდისთვის გათვალისწინებულია დაბინძურებული წყლების შეკრების და არინების დამოუკიდებელი სადრენაჟო სისტემის მოწყობა. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად სისტემა უზრუნველყოფს საწარმოო და სანიაღვრე წყლების შეგროვებას და ორსაფეხურიან გამწმენდ ნაგებობაში (I საფეხურის სალექარში და II საფეხურის ფილტრში) მიწოდებას. გაწმენდის შემდეგ წყალი ჩაშვებული იქნება ქ. თბილისის არსებულ საკანალიზაციო კოლექტორში, შეთანხმებული ტექნიკური პირობების შესაბამისად.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სახანძრო უსაფრთხოებისთვის სარეზერვუარო პარკის ირგვლივ გათვალისწინებულია სახანძრო სტენდის და კარადის მოწყობა, სადაც მოთავსებული იქნება სახანძრო ინვენტარი (სახანძრო სახელო თავისი გამამფრქვევლით, ცეცხლმაქრი, ქაფგენერატორი, ძალაყინი, წერაქვი, სათლი, ქვიშა, ბარი, სპეციალური ნაჭერი და სხვა). სახანძრო წყალმომარაგებისათვის გათვალისწინებულია ლითონის რეზერვუარი მოცულობით 500 მ³. ნავთობბაზის ტერიტორიაზე ხანძრის ჩაქრობა იწარმოებს საჰაერო-მექანიკური ქაფის საშუალებით.

დაგეგმილი საქმიანობის შედეგად მოსალოდნელია სხვადასხვა სახის ნარჩენების წარმოქმნა, მათ შორის: საღებავების ნარჩენები, აბსორბენტები და ფილტრის მასალები, ნავთობშემცველი შლამები რეზერვუარებიდან და ნავთობდამჭერიდან. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საწარმოში წარმოქმნილი როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო საწარმოო ნარჩენები სეპარირების შემდგომ, მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციას. საპროექტო ობიექტზე წარმოქმნილი შერეული მუნიციპალური ნარჩენების მართვას განახორციელებს შპს „თბილსერვის ჯგუფი“. **სკოპინგის ანგარიშში დასაზუსტებელია ინფორმაცია ნავთობშლამების მართვის შესახებ, რომელიც საწარმოო ციკლის მუდმივი თანმდევია და საჭიროებს სათანადო გარემოსდაცვითი მართვის ღონისძიებების დაგეგმვას.**

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები. მოცემულია ინფორმაცია, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების მნიშვნელობის შესახებ.

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელება დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან. ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფა მოხდება: რეზერვუარებიდან, ნავთობდამჭერიდან, სატუმბი სადგურიდან - ნავთობპროდუქტების გადატუმბვის დროს, ავტომანქანის ცისტერნებში საწვავის ჩასხმისას - საწვავის გაცემის დროს. დაბინძურების წყაროებიდან ძირითადად გამოიყოფა ნაჯერი და უჯერი, ასევე არომატული ნახშირწყალბადი, მათ შორის ბენზოლი, ქსილოლი, ტოლუოლი და ეთილბენზოლი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო საწარმოსათვის შერჩეული ტერიტორია ათეული წლების განმავლობაში განიცდიდა მაღალ ანთროპოგენურ დატვირთვას, ტერიტორიაზე ჩამოყალიბებულია ტიპური ტექნოგენური ლანდშაფტი. აღნიშნულის გათვალისწინებით სამშენებლო სამუშაოების და ოპერირების ეტაპზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის/გრუნტის განადგურება-დაბინძურების რისკები დაბალია საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგის/გრუნტის, ისევე როგორ მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების დაბინძურება შეიძლება გამოიწვიოს დამაბინძურებელი ნივთიერებების, მათ შორის ნავთობპროდუქტების ავარიულმა დაღვრამ/გაჟონვამ და ნარჩენების არასწორმა მართვამ.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, მშენებლობის ეტაპზე, ყველაზე უარესი სცენარის გათვალისწინებით, საანგარიშო წერტილში მოსალოდნელია ხმაურის დონის გადაჭარბება (42,38 დბა). მშენებლობის ეტაპზე ხმაურის ძირითადი წყაროებია სამშენებლო და სამონტაჟო სამუშაოები, ასევე სატრანსპორტო ოპერაციებისთვის გამოყენებული ტექნიკური საშუალებები. საწარმოს ექსპლუატაციის პერიოდში ხმაურის გავრცელების ძირითად წყაროებს წარმოადგენს საწარმოს ტერიტორიაზე საავტომობილო ტრანსპორტის მოძრაობა და ტექნოლოგიური პროცესების შესრულება (ტუმბოების მუშაობა). ხმაურის გავრცელების გაანგარიშების შედეგების მიხედვით, უარესი სცენარის შემთხვევაში, ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის დონე საანგარიშო წერტილში 40,60 დბა იქნება.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო ტერიტორიის ირგვლივ ფუნქციონირებს დაგეგმილი საქმიანობის ანალოგიური ფუნქციური დატვირთვის ობიექტები. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება, როგორც ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ემისიების, ისე ხმაურის გავრცელების კუთხით. **გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს კუმულაციური ზემოქმედების დეტალური შეფასება, ქმედითი შემარბილებელი და ზემოქმედების მართვის ღონისძიებების მითითებით.**

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისევე სამგორის რაიონის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. აღნიშნულ სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 18 ნოემბერს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი საკონსულტაციო კომპანიის შპს „ჯეოკონის“, შპს „იბეროილის“ და სამგორის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

3.2 გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები.

4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - პროექტის აღწერა. მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
  - საპროექტო ტერიტორიის აღწერა. ამასთან, საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდი, საპროექტო ტერიტორიის Shp ფაილები, ნავთობპროდუქტების საცავის განთავსების GIS კოორდინატები;
  - საპროექტო ობიექტის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით, გაფრქვევის და ხმაურის გავრცელების წყაროების მითითებით;
  - საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს ობიექტამდე;
  - ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის სამრეწველო, მათ შორის საპროექტო საქმიანობის ანალოგიური ობიექტების შესახებ (მანძილებისა და საქმიანობის მითითებით);
  - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ტერიტორიის დასაბუთებული ალტერნატივა. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;

- საპროექტო ნავთობპროდუქტების საცავის ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების შესახებ ინფორმაცია;
- დაგეგმილი საქმიანობის ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი). სარეზერვუარო პარკის საპროექტო წარმადობის-ტვირთბრუნვის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- საპროექტო ობიექტის ტექნოლოგიური ციკლის, ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა და გაცემის პროცედურების/ოპერაციების დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა. ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის გეგმა-გრაფიკი;
- ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურული ობიექტების დეტალური აღწერა, მათ შორის: რეზერვუარების (ტიპი, მოცულობა), ტექნოლოგიური მილსადენების, სატუმბი სადგურების და ტექნოლოგიური პროცესისათვის განკუთვნილი სხვა დანადგარების შესახებ ინფორმაცია;
- ტექნოლოგიური ციკლის ჰერმეტიულობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გამოყოფილი აირების დაჭერის სისტემის მოწყობის შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია აირდამჭერი და რეკუპერაციის სისტემის გამოყენების შესახებ (შესაბამისი საპასპორტო მონაცემების და ეფექტურობის მითითებით);
- ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის უბნების დეტალური აღწერა;
- ნავთობპროდუქტების ტრანსპორტირების დეტალური აღწერა, სამომხრად მარშრუტების მითითებით;
- ინფორმაცია სარკინიგზო ჩიხის მოწყობის შესახებ, საპროექტო პარამეტრების მითითებით;
- საპროექტო სარეზერვუარო პარკის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანდართული სქემით;
- თითოეული რეზერვუარისა და სარეზერვუარო პარკის ჯამური მოცულობის შესახებ ინფორმაცია, თითოეული რეზერვუარის ფუნქციური დატვირთვის მითითებით (თუ რა საწვავის ტიპისთვის არის განკუთვნილი თითოეული რეზერვუარი);
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიის შესაბამისი მოპირკეთების შესახებ ინფორმაცია (სარეზერვუარო პარკის ჰიდროსაინჰოლაციო ფენის აღწერა);
- დეტალური ინფორმაცია რეზერვუარ(ებ)იდან დაღვრილი პროდუქტის მოცულობის შეკავების უზრუნველყოფის შესახებ. მათ შორის, სარეზერვუარო პარკის შემოზვინვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რომლის პარამეტრები და შიდა სასარგებლო მოცულობა გაანგარიშებული უნდა იყოს ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის ეფექტური შეკავების გათვალისწინებით). სარეზერვუარო პარკში ავარიულად დაღვრილი პროდუქტის შემდგომი მართვის ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- ტექნოლოგიური მილგაყვანილობიდან ან/და სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობების დაზიანებისას შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
- ინფორმაცია საპროექტო ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო წყალმომარაგების შესახებ;

- ობიექტზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების შესახებ ინფორმაცია, მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოქმნილი საწარმოო ჩამდინარე წყლების, მათ შორის ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული წყლების მართვის საკითხი (გაწმენდა, ჩაშვება);
- საპროექტო ობიექტის ტექნოლოგიურ უბნებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხის დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია დაბინძურებული წყლების შეკრების და არინების დამოუკიდებელი სადრენაჟო სისტემის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო გამწმენდი სისტემის/ნავთობდამჭერის შესახებ. მოცემული უნდა იყოს გამწმენდის მოწყობილობის პარამეტრები და გაწმენდის ეფექტურობა, შესაბამისი გათვლებითა და დასაბუთებით;
- ჩამდინარე წყლების ჩაშვებაზე საკანალიზაციო სისტემის მფლობელთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ობიექტის საკანალიზაციო სქემა, გენგეგმაზე დატანით;
- დეტალური ინფორმაცია, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების კლასიფიკაციისა და მათი შემდგომი მართვის შესახებ ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების შესაბამისად;
- დეტალური ინფორმაცია რეზერვუარში და ნავთობდამჭერში წარმოქმნილი შლამების შესახებ, მოსალოდნელი რაოდენობის და შემდგომი მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოების შესახებ, მათ შორის: სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი; მცენარეული და ნიადაგის საფარის (არსებობის შემთხვევაში) მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით); მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი, რაოდენობა და სხვ.
- ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში საწარმოს ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების გეგმა;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში საპროექტო ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობაში აღდგენის შესახებ ინფორმაცია.

5. გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა, მათ შორის გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- სეისმური პირობები;

- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:** ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე; საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

6. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; დეტალური ინფორმაცია აირდამჭერი/ჰაერგამწმენდი სისტემის შესახებ (საპასპორტო მონაცემები; ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები); ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყარო(ები)ს იდენტიფიცირება, მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ან/და პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში (მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე) ხმაურის გავრცელების და მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება), ასევე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ხმაურის გამომწვევი ძირითადი წყაროები, მათი მუშაობის დრო და ხანგრძლივობა;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, მათ შორის ყურადღება გამახვილდეს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების და ხმაურის გავრცელების კუთხით. ამასთან წარმოდგენილი იქნეს კუმულაციური ზემოქმედების ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. განისაზღვროს სარეზერვუარო პარკის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის ფარგლებში ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაბინძურების მაღალი რისკის უბნები და შემუშავდეს დაბინძურებისაგან დაცვის შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები ნარჩენების მართვის გეგმა;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ინფორმაცია შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებისა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- ნავთობპროდუქტების ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, მათ შორის ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე;
- ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მითითებით;
- ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება.

7. შენიშვნები, რომელებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის #65 დადგენილებით დამტკიცებული „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნები;
- წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში ადგილმდებარეობის ალტერნატიულ ვარიანტებში განხილულია მხოლოდ შერჩეული ადგილმდებარეობის ალტერნატივების დადებითი მხარეები. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ალტერნატივების შედარებითი ანალიზის შესახებ ინფორმაცია, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით;

- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 460 მეტრში, თუმცა მონაცემების ელექტრონული გადამოწმებით 300 მეტრის მანძილზე, ჩრდილო-აღმოსავლეთის მხრიდან ფიქსირდება სავარაუდო საცხოვრებელი შენობა-ნაგებობები. შესაბამისად აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერებისას გამოვლინდა გარკვეული სახის სამშენებლო სამუშაოები, რომლის შესახებ ეცნობა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული მდგომარეობის შესახებ, ასევე საპროექტო ობიექტის მოწყობასთან დაკავშირებული შესრულებული და შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული შემარბილებელი ღონისძიებების ცხრილი საკმაოდ ზოგადია, ხოლო ზოგიერთ შემთხვევაში არარელევანტურია საწარმოს საქმიანობასთან მიმართებაში. გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოზე ზემოქმედების დეტალური ანალიზი და შემარბილებელი ღონისძიებები, რომელიც სრულ თანხვედრაში იქნება პროექტის მახასიათებლებთან, დაგეგმილ საქმიანობასთან;
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული ყველა შესაძლო დაბინძურების შემარბილებელი ღონისძიებები, როგორც მოსამზადებელი სამუშაოების პროცესში, ასევე ექსპლუატაციის პერიოდში;
- საპროექტო საქმიანობის აღწერა წარმოდგენილია აწმყო დროში, ამასთან ზოგიერთ კონტექსტში საუბარია საწარმოს რეკონსტრუქციაზე. აღნიშნული სახის ჩანაწერები მეტყველებს დოკუმენტაციის არასათანადოდ მომზადებაზე, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- საპროექტო ტერიტორია მოქცეულია ქ. თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის დაბრკოლებებისაგან შემზღუდველი ზედაპირებით შემოფარგლული აეროდრომის რაიონის შეზღუდვის ზონაში, სადაც ნებისმიერი შენობა-ნაგებობის განთავსების ადგილი და სიმაღლე დაინტერესებულმა პირმა უნდა შეათანხმოს აეროდრომის ექსპლუატანტთან შპს „ტავ ურბან საქართველოსთან“, აღნიშნული შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში;
- გაცნობებთ, რომ „განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების (გარდა რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობისა) მშენებლობის ნებართვის გაცემის წესისა და სანებართვო პირობების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 მაისის № 257 დადგენილების 50-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ს“ ქვეპუნქტის (ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების, აგრეთვე თხევადი აირის საცავები - ტერმინალები, ავზების ჯამური მოცულობით 1000 მ³ და მეტი) თანახმად, **წარმოდგენილი პროექტით განსაზღვრული სამუშაოები განეკუთვნება განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტებს.** ამასთან, „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი

განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტის მშენებლობის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ორგანო, სამინისტროს (აღნიშნული უფლებამოსილება დელეგირებულია სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოზე) დადებითი დასკვნის საფუძველზე. ხოლო, ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად სამინისტროს (სააგენტოს) დასკვნის საფუძველია შესაბამისი ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა, რომლის ჩატარებას უზრუნველყოფს მიწის სამუშაოების განხორციელებით დაინტერესებული პირი. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გზშ-ის მომზადების პროცესში უნდა განხორციელდეს საპროექტო ტერიტორიის არქეოლოგიური კვლევა და შესაბამისი დასკვნის მოსამზადებლად, სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოში წარდგენილი უნდა იყოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული (მუხლი 14, პ.3,4) დოკუმენტაცია ტერიტორიის კვლევის შედეგების შესახებ. სსიპ - საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსგან მიღებული დასკვნა წარმოდგენილი უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში.

□ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით ქ. თბილისში, შპს „იბეროილის“ მიერ 7000 მ³ მოცულობის (მიწისზედა) ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.